

Władysława Stola (1931–2018)

Władysława Stola – profesor zwyczajny, wieloletni zasłużony pracownik naukowy w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk. Wybitny badacz współczesnej problematyki przestrzennej wsi i rolnictwa w Polsce i wybranych krajach Europy. Odeszła nagle w dniu 28 lutego 2018 r.

Urodziła się w 1931 r. w Młodzawach Dużych, gdzie uczęszczała do szkoły podstawowej. Liceum Ogólnokształcące im. H. Kołłątaja ukończyła w Pińczowie w 1950 r. Studia geograficzne podjęła na Uniwersytecie Jagiellońskim, uzyskując w 1953 r. dyplom ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia. Dalsze studia kontynuowała na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie za pracę pt. „Monografia geograficzno-gospodarcza powiatu pińczowskiego”, wykonaną pod kierunkiem profesora J. Kostrowickiego, otrzymała w 1955 r. stopień magistra w zakresie geografii ekonomicznej.

Bezpośrednio po studiach podjęła pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej pod kierunkiem prof. S. Leszczyckiego, założyciela i późniejszego wieloletniego dyrektora Instytutu Geografii PAN, współpracując jednocześnie z Pracownią, a następnie Zakładem Geografii Rolnictwa IG PAN kierowanym przez innego wybitnego geografa prof. J. Kostrowickiego. Bliska współpraca z tymi dwoma profesorami przyczyniła się do Jej solidnego podejścia do prowadzenia badań naukowych, które w latach następnych koncentrowały się głównie na geograficznej problematyce rolnictwa i obszarów wiejskich.

W połowie lat 50. pełniła funkcję sekretarza naukowego tzw. Zespołu Białostockiego, którego celem było opracowanie podstaw naukowych zagospodarowania przestrzennego tego województwa. W ramach prac tego zespołu opublikowała pierwsze prace z zakresu użytkowania ziemi (w Monografii Białostockiej i Atlasie Regionalnym Województwa Białostockiego). Była też jednym z współautorów polskiej metody i instrukcji szczegółowego zdjęcia użytkowania ziemi.

Stopień naukowy doktora nauk geograficznych otrzymała w 1968 r. za pracę pt. „Użytkowanie ziemi i rolnictwo Pomorza” wykonaną pod kierunkiem prof. J. Kostrowickiego. Choć z tytułu tej rozprawy to nie wynikało, podkreślić należy, że była to pierwsza próba zastosowania w konkretnym badaniu metody typologii rolnictwa, opracowanej we współpracy z Komisją Typologii Rolnictwa MUG. Przez kilkanaście lat Pomorza było poligonem badawczym prof. W. Stoli. Jej prace, dotyczące zwłaszcza typologii rolnictwa i klasyfikacji funkcjonalnej obszarów wiejskich, publikowane były za granicą – w tym we Włoszech, Francji i w Belgii.

Przez większość lat kariera naukowa W. Stoli była ściśle związana z Zakładem Geografii Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Problematyce użytkowania ziemi i nakładom pracy w rolnictwie Polski poświęciła wiele miejsca w pracy zbiorowej pt. „Przemiany struktury przestrzennej rolnictwa Polski w latach 1950–1970”. Za udział w opracowaniu tej monografii otrzymała Nagrodę Zespołową Sekretarza Naukowego PAN.

Równoległe z badaniami dotyczącymi typologii rolnictwa W. Stola podjęta problematykę przemian struktury przestrzennej i klasyfikacji funkcjonalnej obszarów wiejskich Polski. W 1987 r. opublikowała rozprawę habilitacyjną pt. „Klasyfikacja funkcjonalna obszarów wiejskich Polski. Próba metodyczna”. Bogaty dorobek naukowy i wymieniona wyżej rozprawa były podstawą uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego. O dużych walorach metodycznych pracy habilitacyjnej W. Stoli świadczą liczne powołania na nią w publikacjach innych autorów. Prace na temat klasyfikacji obszarów wiejskich Profesor Stola publikowała w wielu językach i wielu krajach, w tym w Słowenii, Chinach, Francji (dwukrotnie) Austrii, Indiach, Włoszech, Belgii (trzykrotnie) i Rumunii.

Innym nurtem zainteresowań naukowych W. Stoli były prace nad podręcznikami akademickimi. Była ona współautorem (z prof. R. Szczyńskim) dwukrotnie wznawianego podręcznika akademickiego „Geografia rolnictwa Polski”. Opublikowała też obszerny rozdział „Struktura przestrzenna rolnictwa i leśnictwa” w sześciokrotnie wznawianej i zmienionej książce dla studentów „Geografia gospodarcza Polski”.

Po przejściu na zasłużoną emeryturę (2002 r.) prof. W. Stola nie zakończyła swojej działalności naukowej i od tamtego czasu opublikowała blisko 20 prac¹, z których na szczególną uwagę zasługuje obszerny rozdział w książce wydanej pod redakcją I. Fierli pt. „Uwarunkowania rozwoju oraz struktura i rejonizacja rolnictwa”.

¹ Spis ważniejszych publikacji W. Stoli: R. Kulikowski, *Studia Obszarów Wiejskich*, 26, s. 9–17).

W dorobku naukowym prof. W. Stoli odnotować należy szereg recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych oraz recenzji wydawniczych. Była też promotorem dwóch prac doktorskich wykonanych pod Jej kierunkiem.

Jak mało kto pokochała swoją rodzinną ziemię – Kielecczyznę. Obok wspomnianych licznych publikacji naukowych poświęconych temu regionowi, przez wiele lat była członkiem Rady Naukowej przy Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach. Na podkreślenie zasługuje też członkostwo W. Stoli w kilku komitetach i grupach studyjnych Międzynarodowej Unii Geograficznej oraz udział w licznych, krótkoterminowych wyjazdach badawczych oraz pobytach stypendialnych za granicą, które umożliwiły Jej współpracę z różnymi ośrodkami naukowymi w Europie Centralnej i Zachodniej.

Za swoją działalność organizacyjną i naukową prof. W. Stola wielokrotnie była odznaczana (Złoty Krzyż Zasługi, Dyplom Uznania Dyrekcji Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Złota Odznaka i Medal Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Odznaka za Zasługi dla Kielecczyzny). Otrzymała też dwie nagrody za osiągnięcia naukowe Sekretarza Naukowego PAN.

Na koniec warto też podkreślić wielką pasję i dociekliwość badawczą W. Stoli oraz chęć pomocy młodym współpracownikom. Ważną cechą Jej charakteru było i to, że wśród licznych pracowników Instytutu nie można było znaleźć kogoś, kto miałby do Niej o coś żal. Ze smutkiem więc wszyscy towarzyszyliśmy rodzinie prof. W. Stoli w drodze na Cmentarz Wilanowski, gdzie znalazła kres swojej ziemskiej drogi.

Roman Kulikowski

Informacje dla Autorów

Prosimy o **przesyłanie materiałów** wyłącznie drogą elektroniczną na adres **przeгляд.geograficzny@twarda.pan.pl**. Opracowanie powinno być napisane zwięźle, w edytorze MS Word for Windows i mieć następującą objętość: artykuł – do 6000 słów (łącznie z piśmiennictwem, przypisami, streszczeniem angielskim i tabelami), wyjątkowo nieco więcej; notatka i materiał dyskusyjny – do 4000 słów; recenzja i sprawozdanie – 800–1200 słów. Autorzy-obcokrajowcy proszeni są o nadsyłanie zweryfikowanych tekstów w języku angielskim.

Na pierwszej stronie artykułu prosimy w kolejności umieścić: tytuł pracy w języku polskim, tytuł w języku angielskim, imię i nazwisko autora(-ów), afiliację, adres(y), e-mail(e), zarys treści (nie dłuższy niż 200 słów), słowa kluczowe (w osobnym wierszu). Słowa kluczowe powinny dotyczyć: jedno – tematu, jedno – obszaru, jedno – metody badawczej oraz maksymalnie trzy inne. Dane autora(-ów) nie powinny pojawić się w innym miejscu pracy, gdyż jest ona anonimowo przesyłana do recenzentów.

Tekst artykułu należy przesłać z wstawionymi rycinami i tabelami. Pod rycinami wstawionymi do tekstu należy umieścić tytuł w języku polskim, angielskim, ewentualnie obujęzyczne objaśnienia i źródło według wzoru:

Ryc. 7. Wędrujący blok w obrębie nieistniejącej wsi Mały Karłów

A – położenie bloku w wąwozie drogowym, B – ogólna sytuacja morfologiczna z charakterystyczną rynną za blokiem

A ploughing block in the non-existent village of Mały Karłów

A – location of the block in the road gully, B – general morphological situation, with a characteristic furrow behind the block

Źródło: Duszyński i Parzóch (2016); zmienione / *Source: Duszyński and Parzóch (2016); modified.*

Inne przykłady zapisu źródła:

Źródło/*Source*: Duszyński i Parzóch (2016).

Opracowanie własne / *Authors' own elaboration.*

W przypadku **tabel** tytuł należy zamieścić nad tabelą, źródło poniżej. Główka oraz ew. tekst wewnątrz tabeli powinny być dwujęzyczne. Prosimy nie stosować edycji ramek, cieniowania wierszy i kolumn, itp. W komórkach tabeli nie powinny znajdować się znaki tabulacji (Tab) ani końca akapitu (Enter) – w razie potrzeby można korzystać ze znaku wymuszonego końca wiersza (Shift+Enter).

Prosimy o ograniczenie liczby i objętości **przypisów** do niezbędnego minimum. Przypisy, numerowane kolejno, należy umieścić na końcu artykułu.

Równania powinny być wstawiane za pomocą edytora Microsoft Equation (domyślny w starszych wersjach Word, w nowszych dostępny poprzez: Wstawianie – Obiekt).

Powoływanie się na piśmiennictwo w tekście – przykłady:

(Nowak, 1999; Kowalski, 2000),

według A. Nowaka (1999, s. 5),

(Nowak i inni, 2005) – w przypadku trzech lub więcej autorów,

(Nowak, 1987a, b),

(Nowak i Kowalski, 2005).

Piśmiennictwo, ograniczone do literatury cytowanej, w porządku alfabetycznym, należy opracować bez skrótów, według wzoru jak niżej.

- artykuły w czasopismach:

Grobelska H., 1999, *Plejstocen Białorusi*, Przegląd Geograficzny, 71, 4, s. 447–469.

- rozdziały w pracach zbiorowych:

Lowe M., Wrigley N., 1996, *Towards the new retail geography*, [w:] N. Wrigley, M. Lowe (red.), *Retailing, Consumption and Capital: Towards the New Retail Geography*, Longman, Burnt Mill, Harlow, s. 3–30.

- serie wydawnicze, książki, monografie:

Kietczewska-Zaleska M., 1956, *O powstawaniu i przeobrażaniu kształtów wsi Pomorza Gdańskiego*, Prace Geograficzne, IG PAN, 5, Warszawa.

Ebdon D., 1995, *Statistics in Geography*, Blackwell, Oxford.

Mały słownik odmiany nazw własnych, 2002, red. A. Cieślíkowa, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków.

Kozłowski S. (red.), 1988, *Przemiany środowiska geograficznego Polski*, Ossolineum, Wrocław.

W wykazie piśmiennictwa należy podać wszystkich autorów. Konieczna jest zgodność między nazwiskami i rokiem publikacji w tekście i w wykazie piśmiennictwa.

Po uzyskaniu przez artykuł pozytywnych recenzji, ryciny i fotografie powinny być przysłane w postaci osobnych plików posiadających numerację zastosowaną w tekście. Preferowany format dla załączników graficznych to JPG (obrazy rastrowe) i EPS (obrazy wektorowe), ew. wersje edytowalne, jak CDR, PSD lub AI. Wymagana jest wysoka rozdzielczość rysunków i fotografii (min. 300 dpi w plikach rastrowych). Objasnienia znaków legendy w języku polskim i angielskim można zamieścić w obrębie ryciny lub poza nią. Należy upewnić się, czy ryciny po przeskalowaniu do rozmiarów maksymalnie 12,5 (szerokość) x 20 cm (wysokość) będą wystarczająco czytelne (zwracając uwagę m.in. na wielkość zastosowanych czcionek). Zalecany krój czcionki dla napisów to Calibri. Wszystkie obrazy powinny być zapisane w trybie kolorów CMYK lub w skali szarości.

Streszczenie. Autor powinien dostarczyć w osobnym pliku streszczenie w języku angielskim (summary), jeśli to możliwe – zweryfikowane przez *native-speaker*. Objętość streszczenia: około 0,8–1 strony (500–600 słów).

Abstrakt w języku angielskim. W osobnym pliku należy dostarczyć zarys treści i słowa kluczowe w języku angielskim, poprzedzone nazwiskiem autora wraz z afiliacją (jak na pierwszej stronie) i tytułem artykułu – ten fragment jest potrzebny do celów bibliograficznych i nie jest drukowany w Przeglądzie Geograficznym.

Akceptacja materiału. Po uzyskaniu pozytywnych recenzji i wprowadzeniu ewentualnych poprawek Autor dostarcza ostateczną wersję artykułu. Prosimy autorów o dostarczanie wyłącznie dopracowanych tekstów. Po złożeniu artykułu autor otrzymuje plik pdf do akceptacji. Jeśli korekta nie zostanie zwrócona w ciągu 6 dni, Redakcja uznaje tę wersję artykułu za zaakceptowaną przez autora. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji stylistycznej tekstów. Po wydrukowaniu autor otrzymuje bezpłatnie 10 nadbitek artykułu i plik pdf.

Przegląd Geograficzny

indeks 370894

ISSN 0033-2143

Paweł Sudra

Ewolucja kryteriów delimitacji wielkomiejskich układów osadniczych w Polsce

Przemysław Śleszyński • Marcin Stępiak • Damian Mazurek

Oszacowanie skutków presji inwestycyjnej i nadpodaży gruntów budowlanych w strefie podmiejskiej Warszawy na przykładzie gmin pasma zachodniego

Agnieszka Latocha • Mariusz Szymanowski • Małgorzata Wieczorek

Wyludnianie powiatu kłodzkiego – przestrzenne zróżnicowanie i uwarunkowania

Jan Wójcik

Tereny pokopalniane Zagłębia Wałbrzyskiego 20 lat po zamknięciu kopalń węgla

Jolanta Jakóbczyk-Gryszkiewicz

Czy imigracja jest szansą dla wyludniających się polskich miast? Wybrane rodzaje ruchów migracyjnych

Robert Krzysztofik • Robert Szmytkie

Procesy depopulacji w Polsce w świetle zmian bazy ekonomicznej miast

Michał Duda

Przestrzeń czasu wolnego licealistów i seniorów w mieście dotkniętym procesami depopulacyjnymi – zmiany, zagrożenia, oczekiwania. Przykład Łodzi